

Βρυξέλλες, 17 Οκτωβρίου 2022
(OR. en)

13585/22

JAI 1317
FRONT 365
MIGR 295
IXIM 240
SCH-EVAL 133
FREMP 211
COMIX 467

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

αριθ. προηγ. εγγρ.: 12430/22

Θέμα: Κύκλος πολυετούς στρατηγικής πολιτικής για την ευρωπαϊκή
ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων (ΕΟΔΣ)
— Συμπεράσματα του Συμβουλίου (14 Οκτωβρίου 2022)

Επισυνάπτονται για τις αντιπροσωπίες τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τον κύκλο πολυετούς στρατηγικής πολιτικής για την ευρωπαϊκή ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων (ΕΟΔΣ), τα οποία εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο (Εσωτερικές Υποθέσεις) στις 14 Οκτωβρίου 2022.

**Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τον κύκλο πολυετούς στρατηγικής πολιτικής
για την ευρωπαϊκή ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων (ΕΟΔΣ)**

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Εισαγωγή

1. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ τον καίριο ρόλο μιας αποτελεσματικής ευρωπαϊκής ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων (ΕΟΔΣ) για την ορθή λειτουργία του χώρου Σένγκεν. ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ ότι οι διαδοχικές προκλήσεις που αφορούν την τρομοκρατία, τη μετανάστευση και τη νόσο COVID-19 έχουν ασκήσει πίεση στα κράτη μέλη και στη λειτουργία ολόκληρου του χώρου Σένγκεν.

Γενικά

2. ΔΕΧΕΤΑΙ ΜΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ το έγγραφο πολιτικής της Επιτροπής για την ανάπτυξη πολυετούς στρατηγικής πολιτικής για την ευρωπαϊκή ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων (έγγραφο πολιτικής ΕΟΔΣ) ως βάση για συζήτηση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.
3. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ ότι μετά τη συζήτηση αυτή και λαμβανομένων υπόψη των παρατηρήσεων του Συμβουλίου και των κρατών μελών του, η Επιτροπή θα εκδώσει ανακοίνωση για τη θέσπιση της πολυετούς στρατηγικής πολιτικής για την ΕΟΔΣ. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ ότι ο 5ετής κύκλος πολυετούς στρατηγικής πολιτικής για την ΕΟΔΣ 2023-2027 θα συμπληρωθεί από την τεχνική και επιχειρησιακή στρατηγική που θα εγκριθεί από το διοικητικό συμβούλιο του Frontex και τις εθνικές στρατηγικές των κρατών μελών, με σκοπό την αποτελεσματική αντιμετώπιση των σημερινών και μελλοντικών προκλήσεων στον τομέα της διαχείρισης των συνόρων και των επιστροφών, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας με τρίτες χώρες, ενώ παράλληλα θα αποτυπώνει την ειδική κατάσταση κάθε κράτους μέλους, μεταξύ άλλων τις γεωγραφικές και γεωπολιτικές ιδιαιτερότητες.

4. ΠΡΟΣΥΠΟΓΡΑΦΕΙ τις βασικές αρχές στις οποίες βασίζεται το έγγραφο πολιτικής ΕΟΔΣ. ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ να τονιστεί η σημασία του μοντέλου ελέγχου πρόσβασης τεσσάρων επιπέδων ως μια από τις βασικές αρχές της ανακοίνωσης για τη θέσπιση της πολυετούς στρατηγικής πολιτικής για την ΕΟΔΣ. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να αρχίσει συζητήσεις σχετικά με πιθανές προσαρμογές της έννοιας της ΟΔΣ και του οικείου μοντέλου ελέγχου πρόσβασης τεσσάρων επιπέδων υπό το πρίσμα των πρόσφατων προκλήσεων. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και τον Frontex, να επεξεργαστεί περαιτέρω τις έννοιες του ολοκληρωμένου σχεδιασμού και των τεχνικών προτύπων της ΕΟΔΣ.

Προτεραιότητες πολιτικής και στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για τις συνιστώσες της ΕΟΔΣ

5. ΣΥΓΧΑΙΡΕΙ την Επιτροπή για τον ολοκληρωμένο κατάλογο προτεραιοτήτων πολιτικής και στρατηγικών κατευθυντήριων γραμμών για τις συνιστώσες της ΕΟΔΣ. ΤΟΝΙΖΕΙ την ανάγκη ιεράρχησης των προτεραιοτήτων πολιτικής και των στρατηγικών κατευθυντήριων γραμμών σε κεντρικό και εθνικό επίπεδο, μεταξύ άλλων με βάση τις αναλύσεις κινδύνου του Frontex και τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων Σένγκεν και των αξιολογήσεων τρωτότητας.
6. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ ότι κύριος σκοπός της επιτήρησης των συνόρων είναι να αποτραπεί η μη επιτρεπόμενη διέλευση των συνόρων, να καταπολεμηθεί η διασυνοριακή εγκληματικότητα και να ληφθούν μέτρα κατά των ατόμων που διήλθαν τα σύνορα παρανόμως.
7. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ τη σημασία της πρόληψης της παράτυπης μετανάστευσης και του διασυνοριακού εγκλήματος. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να δώσει ιδιαίτερη προσοχή σε πρόσφατα φαινόμενα, όπως η εργαλειοποίηση των μεταναστών και άλλες υβριδικές απειλές, η εμφάνιση νέων μεθόδων που υιοθετούνται από δίκτυα παράνομης διακίνησης, οι πανδημίες, καθώς και οι ένοπλες συγκρούσεις στην άμεση γειτονία της ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ ότι τα κράτη μέλη μπορούν να λάβουν τα μέτρα που είναι αναγκαία και αναλογικά για τη διαφύλαξη της ασφάλειας, του νόμου και της τάξης. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ ότι αυτό ισχύει με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων που απορρέουν από το ενωσιακό και το διεθνές δίκαιο σχετικά με την πρόσβαση σε διεθνή προστασία, ιδίως την αρχή της μη επαναπροώθησης, καθώς και της υποχρέωσης σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων.
8. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ ότι η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων αποτελεί αναπόσπαστο και βασικό μέρος της ΕΟΔΣ.

9. ΤONIZEI την ανάγκη εφαρμογής των νέων συστημάτων ΤΠ και της διαλειτουργικότητας στον τομέα της διαχείρισης των συνόρων, προκειμένου να βελτιστοποιηθούν οι κανονικές διελεύσεις των συνόρων και να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα των συνοριακών ελέγχων.
10. ΤONIZEI τον ουσιαστικό ρόλο των αναλύσεων κινδύνου που βασίζονται στο κοινό υπόδειγμα ολοκληρωμένης ανάλυσης κινδύνου (CIRAM), πάντα λαμβανομένων υπόψη των ειδικών καταστάσεων των κρατών μελών. ΕΝΘΑΡΡΥΝΕΙ τη συνέχιση του προβληματισμού σχετικά με το μέλλον των συνοριακών ελέγχων βάσει κινδύνου, λαμβανομένων υπόψη των νέων προκλήσεων και μέσων, ιδίως των νέων συστημάτων πληροφοριών μεγάλης κλίμακας, της διαλειτουργικότητας και της τεχνητής νοημοσύνης.
11. ΤONIZEI τη σημασία της συνεργασίας με τρίτες χώρες προέλευσης και διέλευσης για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της παράτυπης μετανάστευσης και του διασυνοριακού εγκλήματος και, στο πλαίσιο αυτό, για την αντιμετώπιση των παραγόντων ώθησης και έλξης της παράτυπης μετανάστευσης και την ανάπτυξη επιχειρησιακών εταιρικών σχέσεων για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης, σύμφωνα με το ανανεωμένο σχέδιο δράσης της ΕΕ για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης μεταναστών (2021-2025) που κατήρτισε η Επιτροπή. ΖΗΤΕΙ μια πιο προορατική και επιχειρησιακή προσέγγιση όσον αφορά τις αντίστοιχες στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές και τη συνεργασία με τρίτες χώρες, ιδίως μέσω του MOCADeM.
12. ΤONIZEI την καίρια σημασία της συνεργασίας με τρίτες χώρες για την ανάπτυξη των επιχειρησιακών ικανοτήτων τους, και της συμμόρφωσης των τρίτων χωρών με τις δεσμεύσεις τους, μεταξύ άλλων στους τομείς του ελέγχου των συνόρων και της επιστροφής και επανεισδοχής, λαμβανομένου υπόψη του ρόλου του Frontex.
13. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ την ανάγκη να αναγνωριστεί ότι η επιτήρηση των συνόρων μπορεί επίσης να διενεργείται με τεχνικά μέσα, μεταξύ των οποίων ηλεκτρονικά μέσα, εξοπλισμός, συστήματα επιτήρησης και, κατά περίπτωση, όλα τα είδη σταθερών και κινητών υποδομών, με πλήρη συμμόρφωση με τα θεμελιώδη δικαιώματα.
14. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ ότι τυχόν κοινά ελάχιστα πρότυπα για την επιτήρηση των συνόρων θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το είδος των συνόρων, τα επίπεδα επίπτωσης που αποδίδονται σε κάθε τμήμα εξωτερικών συνόρων και άλλους σχετικούς παράγοντες, όπως οι γεωγραφικές ιδιαιτερότητες.
15. ΤONIZEI την ανάγκη να ληφθούν δεόντως υπόψη οι υποχρεώσεις που απορρέουν από το διεθνές ναυτικό δίκαιο, ιδίως όσον αφορά τις επιχειρήσεις έρευνας και διάσωσης, οι οποίες πραγματοποιούνται σε καταστάσεις που ενδέχεται να προκύψουν κατά τη διάρκεια επιχειρήσεων επιτήρησης των συνόρων στη θάλασσα.

16. Για να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα της επιτήρησης των συνόρων, ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ ότι είναι σημαντικό να ληφθούν επίσης υπόψη τα συστήματα που έχουν αναπτυχθεί από τους οργανισμούς για τη θάλασσα EMSA και EFCA, καθώς και η ανάγκη για ενισχυμένο συντονισμό σε αυτό το πλαίσιο.
17. ΤΟΝΙΖΕΙ την ανάγκη συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων οργανισμών της ΕΕ προκειμένου να διαμορφωθεί μια εικόνα της κατάστασης σχετικά με τις μη επιτρεπόμενες διελεύσεις των εξωτερικών συνόρων και τις δευτερογενείς μετακινήσεις, με σκοπό την αποτελεσματική αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης και την καταπολέμηση του διασυνοριακού εγκλήματος, και με την πλήρη αξιοποίηση των μέσων που προβλέπονται από τον κανονισμό EBCG. Εν προκειμένω, ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΙ επιπλέον τις δυνατότητες του EUROSUR, ως ολοκληρωμένου πλαισίου για την ανταλλαγή πληροφοριών και την επιχειρησιακή συνεργασία, καθώς και των συστημάτων πληροφοριών μεγάλης κλίμακας.
18. ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΙ την ενωσιακή προστιθέμενη αξία της αποτελεσματικής εφαρμογής των συνιστωσών της ΕΟΔΣ. ΤΟΝΙΖΕΙ ότι τα μέτρα στο πλαίσιο των συνιστωσών της ΕΟΔΣ θα πρέπει να είναι επιλέξιμα για χρηματοδότηση από κονδύλια της ΕΕ. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ ότι η αλληλεγγύη δεν θα πρέπει να περιορίζεται στα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ.
19. ΕΚΤΙΜΑ ότι η κατάρτιση των συνοριοφυλάκων αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την εύρυθμη λειτουργία των εξωτερικών συνόρων. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ τη σημασία των δραστηριοτήτων κατάρτισης που αναπτύσσονται από τον Frontex και τις εθνικές αρχές. Υπό το πρίσμα αυτό, ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να συνεργαστεί περαιτέρω με τον Frontex προκειμένου να συνεχιστούν οι συζητήσεις για τη δημιουργία μιας ολοκληρωμένης έννοιας της κατάρτισης, που θα περιλαμβάνει τον εντοπισμό πλαστών και παραποιημένων εγγράφων και περιπτώσεων πλαστοπροσωπίας, και το ζήτημα των επιστροφών. Επιπλέον, η προτεινόμενη δημιουργία κέντρου κατάρτισης του Frontex θα πρέπει να εξεταστεί προσεκτικά μετά από ενδελεχή εκτίμηση επιπτώσεων και λαμβανομένου υπόψη του ρόλου των υφιστάμενων ακαδημιών εταιρικής σχέσης του Frontex.

Διακυβέρνηση

20. ΤΟΝΙΖΕΙ ότι η διακυβέρνηση του κύκλου πολυετούς στρατηγικής πολιτικής θα πρέπει να ενσωματωθεί στον κύκλο Σένγκεν, με παρακολούθηση της προόδου στην έκθεση για την κατάσταση του Σένγκεν, και να επανεξετάζεται τακτικά στο πλαίσιο του Συμβουλίου Σένγκεν, ώστε να προωθούνται με αυτόν τον τρόπο οι συνέργειες και να αποφεύγονται οι αλληλεπικαλύψεις.

Αξιολόγηση

21. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να επανεξετάζει τακτικά την εφαρμογή της πολυετούς στρατηγικής πολιτικής για την ΕΟΔΣ, προκειμένου να ανταποκρίνεται ταχέως στις νεοεμφανιζόμενες προκλήσεις.
22. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ ότι τέσσερα έτη μετά την έκδοση της ανακοίνωσης για τον καθορισμό της πολυετούς στρατηγικής πολιτικής για την ΕΟΔΣ, η Επιτροπή θα προβεί σε διεξοδική αξιολόγηση της εφαρμογής της πολιτικής από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να παράσχει, στην ανακοίνωσή της για τη θέσπιση της πολυετούς στρατηγικής πολιτικής, πληροφορίες σχετικά με τη μέθοδο και τα κριτήρια για την εν λόγω αξιολόγηση.

Συμπέρασμα

23. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να λάβει υπόψη τα προαναφερόμενα στοιχεία, τις ειδικές παρατηρήσεις και τις συντακτικές προτάσεις των κρατών μελών, καθώς και τις στρατηγικές αναλύσεις κινδύνων του 2020 και του 2022, με σκοπό την έκδοση της ανακοίνωσης για τη θέσπιση της πολυετούς στρατηγικής πολιτικής για την ΕΟΔΣ έως τα τέλη του 2022.
